

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE KROŚCIENKO WYŻNE
NA LATA 2024-2026**

Krościenko Wyżne, 2023 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	3
1. WPROWADZENIE	3
2. ZAŁOŻENIA PROGRAMU.....	7
3. DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ W GMINIE KROŚCIENKO WYŻNE.....	9
4. ANALIZA SWOT.....	15
II. POSTANOWIENIA OGÓLNE.....	19
1. REALIZATOR PROGRAMU	19
2. CZAS REALIZACJI PROGRAMU	19
3. ADRESACI PROGRAMU	20
4. CELE I DZIAŁANIA.....	20
4.1 CEL GŁÓWNY:	20
4.2 CELE SZCZEGÓŁOWE:	20
4.3 DZIAŁANIA.....	21
4.3.1 Działania dotyczące celu 1.	21
4.3.2 Działania dotyczące celu 2.	22
4.3.3 Działania dotyczące celu 3.	23
4.3.4 Działania dotyczące celu 4.	24
4.3.5 Działania dotyczące celu 5.	25
4.3.6 Działania dotyczące celu 6.	26
4.3.7 Działania dotyczące celu 7.	28
4.4 POZOSTAŁE ZADANIA GMINY W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY	29
5. WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU	29
6. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU	30
7. INSTYTUCJE ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ PROGRAMU:.....	31

III.	POSTANOWIENIA KOŃCOWE	31
1.	ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU	31
2.	MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ	32
IV.	PODSUMOWANIE.....	32

I. WSTĘP

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Krościenko Wyżne na lata 2024-2026, zwany dalej Programem, powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz., 1426), której art. 176 pkt 1 stanowi, że do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Przy opracowywaniu programu brano również pod uwagę konieczność realizacji Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1923). Program jest kontynuacją Programu Wspierania Rodziny realizowanego w Gminie w latach 2021-2023.

Głównym założeniem Programu jest tworzenie warunków służących prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny oraz kobiet w ciąży poprzez planowanie działań mających na celu wspieranie rodzin, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania. W szczególności ma się to odbywać poprzez pracę z rodziną, zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci oraz zapewnienie odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla kobiet w ciąży oraz dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających kobiety w ciąży z terenu Gminy Krościenko Wyżne. Głównym założeniem systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych, instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie. Działania podejmowane w oparciu o niniejszy Program skupiają się nie tylko na dziecku, ale i na całej rodzinie, również tej, której dzieci zostały umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

1. WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Dzieci potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych, których obowiązkiem jest zapewnienie im opieki i odpowiednich warunków do harmonijnego rozwoju. W związku z powyższym niezwykle ważne jest otoczenie rodziny należyłą uwagą i troską.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna dziecka i rodziny. Dziecko i rodzina wymagają wsparcia, szczególnej troski opieki i ochrony. W rodzinie wychowują się kolejne pokolenia, które w okresie swojej dorosłości kształtują społeczeństwo. Rodzina jako grupa społeczna pełni określone funkcje, a więc zadania, które realizuje i spełnia na rzecz swoich członków oraz wobec społeczeństwa. Zazwyczaj wyodrębnia się cztery główne funkcje rodziny. Są to funkcje: prokreacyjna, gospodarcza, opiekuńcza oraz wychowawcza (socjalizacyjna). Ta ostatnia przejawia się m.in. we wprowadzaniu członków rodziny w szeroko rozumiane życie społeczne, łącznie z językiem ojczystym, obyczajami, wzorami zachowań i wartościami kulturowymi. I chociaż wszystkie funkcje są ważne i konieczne, aby dobrze i bezpiecznie wychować dojrzałą osobę, to jednak szczególną rolę przypisuje się funkcji wychowawczej, której prawidłowe spełnianie polega na:

- a) zaspokajaniu podstawowych potrzeb biologicznych i psychospołecznych dziecka (potrzeb bezpieczeństwa, miłości, przynależności, uznania);
- b) dostarczaniu pożądanym społecznie wzorów zachowań;
- c) przekazywaniu i przyswajaniu wartości, norm i zasad współżycia w danym społeczeństwie;
- d) umożliwieniu dzieciom aktywnego udziału w różnego rodzaju czynnościach i obowiązkach domowych;
- e) rozwijaniu i rozszerzaniu kontaktów międzyludzkich (pogłębianie więzi emocjonalnej z krewnymi).

Rodzina pomimo zmian, jakie zaszły w ciągu ostatnich dziesięcioleci nadal jest najlepszym środowiskiem, w którym powinien wychowywać się człowiek w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

W rodzinach przeżywających trudności, tam gdzie występują dysfunkcje, widoczne są problemy rzutujące na harmonijny rozwój dziecka. Te problemy wiążą się z dezintegracją rodziny, a wśród powodów i czynników, które składają się na ten proces wymienić należy: brak stabilizacji zawodowej i materialnej, bezrobocie, niezaradność życiowa członków rodziny, brak perspektyw na przyszłość, niewydolność wychowawcza rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także problem alkoholowy jednego lub obojga rodziców, stosowanie przemocy, karalność sądowa, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych. Bardzo często te niekorzystne sytuacje w rodzinie występują jednocześnie.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których długotrwałe oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną, nie potrafiącą sprostać swoim obowiązkom wobec dzieci, mającą ograniczone zasoby własne i możliwości samodzielnego rozwiązania występujących problemów oraz nie potrafiącą przezwyciężyć pojawiających się w systemie rodzinnym sytuacji kryzysowych. Nierzadko problemy występujące w rodzinie dysfunkcyjnej są bardzo złożone, a ich wielość powoduje trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji rodziny. W takiej rodzinie zaburzona jest komunikacja między jej członkami, co wpływa na nieprawidłowe kształtowanie się obrazu własnej osoby i poczucia wartości jej członków, zwłaszcza dzieci. Dziecko nie ma zaspokojonej potrzeby bezpieczeństwa, miłości, akceptacji, szacunku. Nie przekazuje mu się spójnego systemu wartości, łamie się jego poczucie godności, zabrania się ujawniać emocje i myśli. Wszystko to wyzwała poczucie wstydu, złość i strach, które są przenoszone na sposób funkcjonowania dziecka w innych środowiskach. W rodzinie dysfunkcyjnej zaburzona jest również struktura. Uwaga jej członków skupiona jest nie na dziecku, ale na rodzicu, który jest przyczyną dysfunkcji: alkoholiku, sprawcy przemocy, tyranie rodzinnym itd. Cały system działa tak, aby to jego potrzeby zostały zaspokojone. Dziecko stosuje więc różne mechanizmy obronne, które pozwalają mu przetrwać, jednocześnie nie chce dopuścić do zdemaskowania istniejącego systemu.

W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia takiej rodzinie konieczne jest podjęcie działań interdyscyplinarnych, tj.:

- 1) diagnoza sytuacji rodziny i jej najbliższego środowiska;
- 2) analiza przyczyn pojawiających się kryzysów oraz monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych ich wystąpieniem;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 4) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 5) dążenie do integracji i reintegracji rodziny.

Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjająca dla prawidłowego rozwoju dziecka, należy zadbać o to aby, jeśli tylko jest taka możliwość, dziecko jak najdłużej w niej pozostało. Działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny

być zintegrowane, ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają interdyscyplinarnej współpracy. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać, wspomagać aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą powinna być zasada pomocniczości. Działania przyniosą najlepszy efekt gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, winna być kompleksowa i obiektywna. Gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, podstawowym celem pracy z rodziną biologiczną będzie jak najszybszy powrót dziecka do rodziny.

W myśl ustawy „Za życiem” niezwykle istotne jest również wsparcie rodziny już na samym początku jej powstawania, w szczególności w sytuacji, gdy kobieta będąca w ciąży dowiaduje się o możliwości urodzenia dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem lub nieuleczalną chorobą zagrażającą jego życiu. Należy już na samym początku taką rodzinę otoczyć opieką i wsparciem ze strony instytucji państwowych. Celem oddziaływań asystenta rodziny w ramach realizacji ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” jest lepsze funkcjonowanie kobiet w ciąży, w szczególności ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem, poprzez koordynację poradnictwa w zakresie pielęgnacji, opieki i wychowania dziecka z niepełnosprawnością oraz kwestii prawnych czy pomocy psychologicznej, rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Ponadto asystent prowadzi działania koordynujące wobec rodziny oczekującej dziecka, które może umrzeć w trakcie ciąży lub porodu.

Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwycięzenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne. Wsparciem instytucjonalnym należy objąć rodziny stojące przed problemami, z którymi samodzielnie nie potrafią, bądź też nie są w stanie sobie poradzić.

2. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Głównym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci, kobiet w ciąży oraz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Niniejszy Program zawiera propozycje pomocowe, które powinny wspierać rodzinę w prawidłowym wypełnianiu jej ról i funkcji. Ma na celu zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różne trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. Głównym założeniem niniejszego dokumentu jest wsparcie rodziny już na etapie rodzenia się problemów. Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo dziecka do zachowania tożsamości i jego prawa do kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się będą na dziecku, kobietach w ciąży oraz całej rodzinie jako podstawowej komórce społecznej.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawami, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Dlatego też, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują poszczególne zadania w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Ustawa określa również podział kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia poniższa tabela:

Gmina	Powiat	Samorząd województwa
Profilaktyka – wspieranie rodziny	<ul style="list-style-type: none">• Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna• Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków• Adopcja	
<ul style="list-style-type: none">• Asystent rodziny	<ul style="list-style-type: none">• Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka	<ul style="list-style-type: none">• Ośrodek adopcyjny

<ul style="list-style-type: none"> • Placówki wsparcia dziennego • Rodziny wspierające • Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • Placówki opiekuńczo – wychowawcze • Usamodzielnienie • Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej) 	<ul style="list-style-type: none"> • Regionalna placówka opiekuńczo – terapeutyczna • Interwencyjny ośrodek preadopcyjny
--	--	--

Rodzina, w której funkcjonowaniu pojawiają się dysfunkcje wymaga wsparcia i podejmowania określonych działań instytucji i służb zobligowanych do wspierania rodziny. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Praca ta ponadto powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompleksowa i obiektywna oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej.

Zadaniem ustawowym Gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Asystent rodziny ma dążyć w swojej pracy do tego, by dana rodzina charakteryzowała się osiągnięciem właściwej stabilności życiowej, a także możliwości wzięcia odpowiedzialności za swoje życie. Elementarne zadanie asystenta rodziny to podejmowanie działań mających na celu wspieranie rodzin poprzez wypełnianie funkcji wychowawczych, socjalizacyjnych i opiekuńczych. Nienormowany i elastyczny czas pracy służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Praca z rodziną ustaje wówczas gdy osiągnie ona samodzielność i prawidłowo wykonuje funkcje opiekuńczo – wychowawcze.

3. DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ W GMINIE KROŚCIENKO WYŻNE

Określając zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny niezbędne jest przeanalizowanie danych o osobach i zasobach rodzin zamieszkujących Gminę objętych wsparciem m.in. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Gmina Krościenko Wyżne jest gminą wiejską położoną w województwie podkarpackim, w północno – wschodniej części powiatu krośnieńskiego, składającą się z dwóch sołectw – Krościenka Wyżnego i Pustyn. Zamieszkuje ją **5498 mieszkańców (sołectwo Krościenko Wyżne – 4416 mieszkańców, sołectwo Pustyny – 1082 mieszkańców)**, w tym **1037 dzieci w wieku do 18 roku życia**(dane USC Krościenko Wyżne na dzień 30.06.2023 r.). Wśród mieszkańców Gminy **49,7% stanowią kobiety** (2733 kobiet), z kolei **mężczyźni stanowią 50,3% osób** zamieszkujących Gminę (2765 mężczyzn).

Na terenie Gminy funkcjonują między innymi:

- a) Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Krościenku Wyżnym, w której funkcjonuje świetlica szkolna umożliwiająca rodzicom aktywnym zawodowo pozostawienie dzieci pod fachową opieką przed rozpoczęciem zajęć w godzinach 7:00 – 8:00, oraz po ich zakończeniu od 11:30 do godziny 16:00;
- b) Samorządowe Przedszkole im. Wandy Chotomskiej w Krościenku Wyżnym;
- c) Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP pod wezwaniem „Ochronka św. Józefa” w Krościenku Wyżnym;
- d) Centrum Opieki i Rozrywki Dziecięcej w Krościenku Wyżnym;
- e) Gminna Biblioteka Publiczna w Krościenku Wyżnym wraz z filią w Pustynach;
- f) Baza sportowa: Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krościenku Wyżnym, w ramach którego funkcjonują sekcje: piłki nożnej, lekkiej atletyki, tenisa stołowego, świetlica sportowo – rekreacyjna oraz kompleks boisk sportowych „Orlik-2012”; gminne place zabaw;

- g) Zajęcia opiekuńczo – wychowawcze i profilaktyczne prowadzone w formie: Klubu Młodzieżowego w Pustynach, zajęcia szachowe i warszatabowe oraz zajęcia muzyczne dla dzieci i młodzieży;
- h) Zajęcia sportowo – profilaktyczne dla mieszkańców prowadzone zarówno w Krościenku Wyżnym, jak i Pustynach;
- i) Zajęcia wychowawczo – rehabilitacyjne dla osób starszych prowadzone w budynku Szkoły Podstawowej w Krościenku Wyżnym;
- j) Klub Seniora;
- k) Koła Gospodyń Wiejskich w Krościenku Wyżnym i Pustynach;
- l) Stowarzyszenie Kulturalne „Dębina”;
- m) Kapela Ludowa „Krościeniacy”;
- n) Gminna Orkiestra Dęta.

Przedstawione wyżej podmioty i organizacje umożliwiają mieszkańcom Gminy, zarówno tym młodszym jak i starszym, realizować swoje zainteresowania i pasje, organizują im czas wolny, a dzieciom i młodzieży umożliwiają uzyskanie pomocy w nauce, a także dają im pole do rozwoju zainteresowań.

Rodziny przeżywające kryzysy w funkcjonowaniu moralnym i kulturowym od zawsze pojawiały się wśród środowisk zamieszkujących Gminę. Z biegiem lat ich odsetek uległ zmniejszeniu, jednak wciąż pojawiają się rodziny, które potrzebują wsparcia ze strony instytucji pomocy społecznej.

Na przestrzeni kilku ostatnich lat liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej przedstawia się następująco:

Tabela 1. Liczba rodzin i osób korzystających z różnych form wsparcia w latach 2021 – 2023.

	2020	2022	2023 (stan na 30.06.2023)
Liczba rodzin	138	152	133
Liczba osób w rodzinach	281	266	216

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Jak wynika z powyższej tabeli 1 z roku na rok spada liczba rodzin oraz osób w rodzinie korzystających z różnych form wsparcia udzielanych przez GOPS w Krościenku Wyżnym.

Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Problemy te niejednokrotnie są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność opiekuńczo – wychowawcza to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa czy bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów, pracowników służb medycznych, policjantów, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, aby podejmować działania na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan.

Korzystanie z pomocy Ośrodka spowodowane jest zaistnieniem różnego rodzaju trudności, wśród których wyróżnić możemy następujące zjawiska:

Tabela 2

Powody przyznawania pomocy społecznej (lata 2021 – 2023)

Powód trudnej sytuacji życiowej	Gmina Krościenko Wyżne					
	2021		2022		2023 (stan na 30.06.2023)	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	70	123	57	103	48	73
Bezdomność	1	1	1	1	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	64	7	39	4	23
Bezrobocie	34	60	28	51	17	27
Niepelnosprawność	77	90	45	73	37	53
Długotrwała lub ciężka choroba	34	65	34	67	23	32
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	12	31	10	29	6	15

i prowadzenia gospodarstwa domowego						
Przemoc w rodzinie	1	7	4	9	1	1
Alkoholizm	18	18	13	13	10	10
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	1	1	2	2
Zdarzenie losowe	1	1	4	9	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	2	2	0	0

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Z analizy tabeli 2 wynika, że najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w latach 2021 – 2023 było ubóstwo (2021 – 70 rodziny, 2022 – 57 rodzin, 2023 – 48 rodzin) oraz niepełnosprawność (2021 -77 rodzin, 2022 – 45 rodzin, 2023 – 37 rodzin). Na kolejnych miejscach są długotrwała lub ciężka choroba (2021 – 34 rodziny, 2022 – 34 rodziny, 2023 – 23 rodziny) i bezrobocie (2021 – 34 rodziny, 2022 – 28 rodzin, 2023 – 17 rodzin). Zauważyć można, że sukcesywnie z roku na rok spada liczba rodzin, które korzystają z usług pomocy społecznej z różnych powodów. Na podobnym poziomie utrzymuje się liczba osób zgłaszających się do ośrodka, które wykazują się bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (2021 – 12 rodzin, 2022 – 10 rodzin, 2023 – 6 rodzin). Najrzadszymi powodami przyznawania pomocy w omawianym okresie była sytuacja kryzysowa (w 2020 roku dotyczyła dwóch rodzin), zdarzenia losowe (1 rodzina w 2021 r. i 4 rodziny w 2022 roku), a także osoby zgłaszające się do GOPS z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (2021 – 2 rodziny, 2022 – 1 rodzina, 2023 – 2 rodziny).

Rolą instytucji społecznych jest podejmowanie jak najwcześniejszych działań wspierających rodziny w rozwiązywaniu trudnych sytuacji będących źródłem zaburzeń relacji pomiędzy członkami rodziny, a w konsekwencji całego życia rodzinnego. W sytuacji gdy rodzina nie jest w stanie przezwyciężyć swoich codziennych problemów życiowych, należy podjąć interwencję polegającą na zapewnieniu bezpieczeństwa wszystkich jej członków, aby przywrócić im zdolność do prawidłowego funkcjonowania.

W okresie poprzedzającym wprowadzenie niniejszego Programu **jedno** dziecko z terenu naszej Gminy przebywało w rodzinach zastępczych, z kolei w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało **dwoje** dzieci (dane PCPR Krosno na dzień 30.06.2023 r.).

Ponadto na terenie Gminy Krościenko Wyżne **cztery** rodziny objęte jest nadzorem kuratorskim, ze względu na konieczność pomocy w przewyciężaniu i niwelowaniu już istniejących deficytów, zaniedbań, oraz sprawowany jest nadzór kuratorski nad **dwójką** nieletnich (dane Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Krośnie na dzień 30.06.2023 r.). Kurator współpracując z rodziną ma na celu również zapobiec pogłębianiu się demoralizacji życia całej rodziny i jej poszczególnych członków, co w rezultacie ma doprowadzić do utrzymania dziecka w jego rodzinie naturalnej.

W latach 2021 – 2023 kontynuowano wspieranie rodzin przejawiających problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez pomoc asystenta rodziny. Były to rodziny, które wymagały działań w znacznie większym zakresie aniżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej.

Liczbę rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2021 – 2023 przedstawia tabela 3.

Tabela 3

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny.

2021 r.			2022 r.			2023 r. (stan na 30.09.2023 r.)		
Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci
5	21	13	3	16	11	2	8	3

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Jak wynika z powyższej tabeli z roku na rok spada liczba rodzin, które wymagają wsparcia asystenta rodziny. Wyniki te pozostają w korelacji z wynikami ukazanymi w tabeli 2 (Powody przyznawania pomocy społecznej), mówiącymi o tym, że w latach 2021 – 2023 spadła liczba osób zgłaszających się do GOPS z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Asystent rodziny w momencie wejścia w środowisko wymagające wsparcia musi pokazać rodzinie, że potrafi zaoferować jej konkretną pomoc. Swoją postawą musi dać rodzinie poczucie akceptacji i przekonanie, że jego pomoc będzie użyteczna i odczuwalna. Ma on mobilizować rodzinę do „wzięcia sprawy we własne ręce”, tak aby wzmacniać w domownikach poczucie wartości i sprawczości. Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest kompleksowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem.

Do realizacji zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny zaangażowane są następujące instytucje:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym,
- b) Urząd Gminy Krościenko Wyżne,
- c) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie,
- d) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- e) Placówki oświatowe z terenu Gminy Krościenko Wyżne,
- f) Placówki opiekuńczo – wychowawcze z terenu powiatu,
- g) Punkt Porad Psychologicznych w Krościenku Wyżnym,
- h) Punkt Konsultacyjno – Informacyjny w Krościenku Wyżnym,
- i) Punkt Porad Prawnych w Krościenku Wyżnym,
- j) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krościenku Wyżnym,
- k) Instytucje i organizacje prowadzące działania na rzecz dziecka i rodziny,
- l) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Krośnie i Miejscu Piastowym,
- m) Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krościenku Wyżnym,
- n) Komenda Miejska Policji w Krośnie,
- o) Sąd Rejonowy w Krośnie,
- p) Prokuratura Rejonowa w Krośnie,
- q) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Krośnie,
- r) Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krościenku Wyżnym.

Praca z rodziną prowadzona jest również w formie:

- konsultacji i porad specjalistów,

- pomocy prawnej, w szczególności z zakresu prawa rodzinnego,
- usług dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńczych i specjalistycznych.

4. ANALIZA SWOT

Aby zaprojektować skuteczne cele i działania na rzecz dziecka, rodziny i przeciwdziałania przemocy w rodzinie można posłużyć się analizą SWOT. To jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania: „Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?”, „Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?”. W tym celu należy przeanalizować obecny potencjał gminy (mocne i słabe strony) oraz wskazać na zewnętrzne warunki i procesy, które wpływają lub w najbliższym czasie będą wpływać na funkcjonowanie gminy w analizowanym obszarze (szanse i zagrożenia).

Tabela 4

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Baza instytucji wspierających rodzinę (policja, sąd, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, oświata, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, kościół katolicki, placówki prowadzące zajęcia dla dzieci z grup ryzyka) i ich wykwalifikowana kadra. • Opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Krościenko Wyżne na lata 2023-2027. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bardzo często bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie. • Brak zaangażowania i chęci pomocy ze strony społeczeństwa w problemy osób z najbliższego otoczenia. • Mała liczba placówek na terenie gminy świadczących różne formy opieki nad małymi dziećmi w wieku od 0 do 3 lat. • Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psychiatra, mediator rodzinny).

<ul style="list-style-type: none"> • Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. • Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. • Rządowy Program 500+. • Ustawa „Za życiem”. • Świadczenie „Dobry Start”. • System zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych wynikających z przyznania rządowej Karty Dużej Rodziny. • Realizacja zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, pomocy materialnej dla uczniów. • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty i ich profesjonalna praca. • Efektywna współpraca między instytucjami. • Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny. • Asystent rodziny kierujący swoje działania na rzecz rodzin będących w kryzysie. • Podejmowanie działań pracowników pomocy społecznej mających zapobiegać umieszczeniu dzieci poza ich rodziną naturalną. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogłębiający się problem rozpadu związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę). • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucenie autorytetu szkoły, nauczyciela. • Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej. • Brak rodzin wspierających. • Niechętnie podejmowana praca z czym wiąże się trudna sytuacja finansowa rodzin. • Wyuczona bezradność oraz roszczeniowość. • Uzależnienie od pomocy instytucjonalnej i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów. • Popadanie członków rodzin w różnego rodzaju uzależnienia, najczęściej od alkoholu oraz Internetu. • Brak lokalnych organizacji pozarządowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. • Stereotypy blokujące korzystanie z usług specjalistów. • Problemy, szczególnie ludzi młodych, wykształconych ze znalezieniem pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami.
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • Działalność Interdyscyplinarnego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. • Działalność Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego, w którym osoby mające problem z uzależnieniami mogą otrzymać fachową pomoc. • Działalność Punktu Porad Psychologicznych, gdzie udzielana jest pomoc psychologiczna osobom borykającym się z problemami natury psychologicznej. • Działalność Punktu Porad Prawnych, gdzie osoby z terenu gminy mogą otrzymać nieodpłatną pomoc z zakresu prawa. • Dostęp do specjalistów w szkołach oraz wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży. <p>Ponadto „tradycyjne rodziny”, małe lokalne środowisko, niska przestępczość, tradycyjna religijność rodzin.</p>	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Działania pracowników socjalnych ukierunkowane na pomoc rodzinom przeżywającym trudności. • Asystent rodziny, którego praca polega na działaniach na rzecz rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo –wychowawczej. • Środki z Unii Europejskiej oraz z programów rządowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przejawy patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży (agresja, uzależnienia). • Wzrastanie dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych, co może skutkować zjawiskiem wykluczenia społecznego. • Wzrost liczby patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca agresja i przemoc.

• Właściwe ustawy i przepisy. • Zaangażowanie lokalnych mediów (czasopismo „Dębina”) w propagowanie wśród mieszkańców gminy lokalnych wydarzeń kulturalnych i sportowych. • Przerwanie zmywy milczenia, łamanie stereotypów. • Pozytywne wzorce jako przykład do naśladowania. • Możliwość spędzania wolnego czasu przez uczniów, połączonego z rozwojem zainteresowań i zwiększeniem kompetencji społecznych – świetlice, kolonie, warsztaty. • Wspieranie rodziców przez pracowników pomocy społecznej poprzez konsultacje i działania zmierzające do prawidłowego wychowywania i sprawowania opieki nad dziećmi. • Wdrażanie do współpracy z rodziną dysfunkcyjną rodzin wspierających. • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę . • Rozszerzenie oferty aktywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu gminy. • Podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych.	• System wychowania bezstresowego. • System wychowawczy, w którym większość działań przerzuca się na szkołę i Kościół. • Problemy młodych osób z rozpoczęciem samodzielnego życia. • Osłabienie wartości rodzinnych, zachwianie relacji rodzic – dziecko, zaburzenia w rodzinnej hierarchii. • Problemy w komunikacji pomiędzy starszym a młodszym pokoleniem. • Brak umiejętności wyznaczania celów, umiejętności podejmowania odpowiednich wyborów w rodzinach. • Konsumpcyjny styl życia, nieuwzględniający potrzeb psychologicznych członków rodziny. • Zanik więzi i tradycji rodzinnych tzw. pęd życia za nie zawsze niezbędnymi potrzebami. • Zanik pozytywnych wzorców i godnych naśladowania autorytetów - szkodliwe wzorce. • Wzrost kosztów utrzymania rodzin. • Zmniejszenie liczby miejsc pracy dla osób niewykwalifikowanych, z niskim wykształceniem. • Zwiększenie dystansu pomiędzy biednymi a bogatymi. • Niezadowolenie wśród osób pracujących z otrzymywanego wynagrodzenia, co

	<p>często jest przyczyną porzucania lub niepodejmowania pracy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej - zjawisko „dziedziczenia biedy”. • Emigracja zarobkowa. • Starzenie się społeczeństwa. • Brak bazy lokalowej dla sprawców przemocy zmuszonych wyrokiem sądu do opuszczenia mieszkania. • Wysoka cena szkoleń specjalistycznych.
--	--

Źródło: opracowanie własne.

II. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. REALIZATOR PROGRAMU

Realizatorem Gminnego Programu Wspierania rodziny na lata 2024 – 2026 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

2. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny została zaplanowana na lata 2024 – 2026. Program jest dokumentem otwartym, który może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

3. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do rodzin i dzieci zamieszkałych w Gminie Krościenko Wyżne, które przeżywają trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej oraz rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Odbiorcy programu:

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej;
2. Rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem;
3. Rodziny dotknięte przemocą;
4. Rodziny z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności;
5. Dzieci i młodzież, która pozbawiona jest właściwej opieki, pomocy i wsparcia ze strony otoczenia, rodziny, najbliższych, zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej;
6. Instytucje działające na rzecz rodzin, dziecka oraz ich otoczenia.

4. CELE I DZIAŁANIA

4.1 CEL GŁÓWNY:

Celem głównym Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w Gminie Krościenko Wyżne, sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

4.2 CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemów związanych z nieprawidłowym funkcjonowaniem poprzez wzmacnianie roli i funkcji rodziny.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez pomoc finansową i rzeczową.

3. Diagnozowanie i analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysów rodzinnych poprzez pracę socjalną i badania specjalistyczne.
4. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny poprzez zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia.
5. Pomoc w integracji rodziny poprzez niwelowanie barier uniemożliwiających prawidłowe relacje między członkami rodziny oraz rozwiązywanie sytuacji konfliktowych w rodzinach.
6. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin poprzez aktywne angażowanie ich w działania ukierunkowane na poprawę swojej sytuacji bytowej.
7. Dążenie do reintegracji rodziny poprzez poprawę sytuacji rodzinnej umożliwiającej powrót dziecka do rodziny naturalnej i do aktywnego uczestnictwa w życiu danego środowiska społecznego.

4.3 DZIAŁANIA

Wspieranie rodziny jest niezwykle angażującym procesem i wymaga podejścia interdyscyplinarnego, gdyż dotyczy wszystkich obszarów funkcjonowania rodziny. Obejmuje ono działania zorientowane na zabezpieczenie potrzeb członków rodziny, budowanie prawidłowych relacji i więzi między nimi, tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego dla dzieci, zapobieganie patologiom, podejmowanie interwencji w sytuacjach kryzysowych i działań naprawczych w rodzinie.

4.3.1 Działania dotyczące celu 1.

Pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemów związanych z nieprawidłowym funkcjonowaniem poprzez wzmacnianie roli i funkcji rodziny:

1. Podniesienie świadomości w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodzin w społeczeństwie lokalnym.
2. Promowanie wśród mieszkańców Gminy prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, pracowników placówek oświatowych oraz organizacji społecznych działających na terenie Gminy.

3. Organizowanie spotkań dla rodzin, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”, mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.
4. Zachęcanie i angażowanie rodzin zagrożonych dysfunkcjami do udziału w wydarzeniach promujących zdrowy styl życia (festyny rodzinne, wyjazdy integracyjne, zawody sportowe).
5. Promowanie środowiskowych form wsparcia dla rodziny.
6. Organizowanie zajęć opiekuńczo - wychowawczych, świetlicowych, zmniejszających ryzyko wystąpienia wśród dzieci i młodzieży działań o charakterze ryzykownym, ukierunkowanych na organizację alternatywnych form spędzania wolnego czasu.

Realizatorzy:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym,
- b) Placówki oświatowe z terenu Gminy Krościenko Wyżne,
- c) Urząd Gminy Krościenko Wyżne,
- d) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie,
- e) Placówki opiekuńczo – wychowawcze z terenu powiatu,
- f) Instytucje i organizacje prowadzące działania na rzecz dziecka i rodziny,
- g) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krościenku Wyżnym,
- h) Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krościenku Wyżnym.

Oczekiwane rezultaty realizacji celu 1:

- a) Poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny.
- b) Wzmocnienie roli i funkcji rodziny biologicznej.
- c) Minimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.
- d) Wzrost umiejętności opiekuńczo – wychowawczych w rodzinach.

4.3.2 Działania dotyczące celu 2.

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez pomoc finansową i rzeczową:

1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej potrzebującym rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej między innymi poprzez przyznawanie zasiłków oraz różnych form wsparcia w ramach Wieloletniego Rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu”, a także objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych na terenie placówek oświatowych,
2. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci i reagowanie na sytuacje jej zagrożenia poprzez kontakt i współpracę z placówką służby zdrowia na terenie Gminy.

Realizatorzy:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym,
- b) Placówki oświatowe z terenu Gminy Krościenko Wyżne,
- c) Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krościenku Wyżnym.

Oczekiwane rezultaty realizacji celu 2:

- a) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin.
- b) Rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

4.3.3 Działania dotyczące celu 3.

Diagnozowanie i analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysów rodzinnych poprzez pracę socjalną i badania specjalistyczne.

1. Przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w rodzinie przeżywającej trudności.
2. Praca socjalna polegająca na analizie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci, deficytów osobowościowych członków rodziny oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym.
3. Konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.

Realizatorzy:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym,

- b) Punkt Porad Psychologicznych w Krościenku Wyżnym,
- c) Punkt Konsultacyjno – Informacyjny w Krościenku Wyżnym,
- d) Punkt Porad Prawnych w Krościenku Wyżnym,
- e) Placówki oświatowe z terenu Gminy Krościenko Wyżne,
- f) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- g) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krościenku Wyżnym.

Oczekiwane rezultaty realizacji celu 3:

- a) Szczegółowa analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin.
- b) Wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych.

4.3.4 Działania dotyczące celu 4.

Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny poprzez zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia:

1. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności, dostępu do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego).
2. Zapewnienie rodzinom, a w szczególności kobietom w ciąży powikłanej dostępu do specjalistycznej i fachowej pomocy w zakresie poradnictwa i diagnostyki prenatalnej w myśl ustawy „Za Życiem”.
3. Zapewnienie rodzinom dostępu do bezpłatnego poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.
4. Umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania, bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę.
5. Rozwój asysty rodzinnej na rzecz wzmocnienia systemu wsparcia rodzin.
6. Pomoc w nauce szkolnej dzieciom objętym wsparciem asystenta rodziny.

7. Umożliwienie dzieciom z rodzin przeżywającym trudności korzystania z zajęć organizowanych w placówkach wsparcia dziennego finansowanych z funduszy GOPS Krościenko Wyżne, które pomagają w opiece i wychowaniu dzieci.
8. Umożliwienie rodzinom przeżywającym trudności korzystania z pomocy rodzin wspierających, które przy wsparciu asystenta rodziny pomogą w opiece i wychowywaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Realizatorzy:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym,
- b) Urząd Gminy Krościenko Wyżne,
- c) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Krośnie i Miejscu Piastowym,
- d) Punkt Konsultacyjno – Informacyjny w Krościenku Wyżnym
- e) Punkt Porad Psychologicznych w Krościenku Wyżnym,
- f) Punkt Porad Prawnych w Krościenku Wyżnym,
- g) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Krośnie,
- h) Placówki oświatowe z terenu Gminy Krościenko Wyżne,
- i) Sąd Rejonowy w Krośnie.

Oczekiwane rezultaty realizacji celu 4:

- a) Poprawa jakości w zakresie funkcjonowania rodziny.
- b) Minimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.
- c) Wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych.
- d) Rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

4.3.5 Działania dotyczące celu 5.

Pomoc w integracji rodziny poprzez niwelowanie barier uniemożliwiających prawidłowe relacje między członkami rodziny oraz rozwiązywanie sytuacji konfliktowych w rodzinach:

1. Umożliwienie członkom rodziny możliwości korzystania z pomocy różnych specjalistów.
2. Przeprowadzanie rozmów z członkami rodziny przeżywającej kryzys mającymi na celu wypracowanie wspólnych celów i metod rozwiązania sytuacji konfliktowej.

Realizatorzy:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym,
- b) Punkt Porad Psychologicznych w Krościenku Wyżnym,
- c) Punkt Konsultacyjno – Informacyjny w Krościenku Wyżnym,
- d) Punkt Porad Prawnych w Krościenku Wyżnym,
- e) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Krośnie,
- f) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krościenku Wyżnym.

Oczekiwane rezultaty realizacji celu 5:

- a) Wzrost umiejętności opiekuńczo – wychowawczych w rodzinach.
- b) Zminimalizowanie liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej.
- c) Umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji.
- d) Wzrost świadomości rodzin na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych.

4.3.6 Działania dotyczące celu 6.

Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin poprzez aktywne angażowanie ich w działania ukierunkowane na poprawę swojej sytuacji bytowej:

1. Motywowanie członków rodziny do podjęcia działań na rzecz ograniczenia, bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień – współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Konsultacyjno-Informacyjnym, Punktem Porad Psychologicznych; podjęcie terapii dla sprawców przemocy

- współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- 2. Objęcie aktywizacją zawodową rodzin dotkniętych długotrwałym bezrobociem.
- 3. Angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach, warsztatach kształtujących umiejętności planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy, w oparciu o własne zasoby.
- 4. Organizowanie specjalistycznego wsparcia dla rodziców obejmującego kształtowanie i rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i społecznych w celu wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową oraz los dzieci.
- 5. Zapewnienie dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych opieki i wychowania w placówkach wsparcia dziennego – świetlicach prowadzonych przez gminę, które zapewniają dzieciom opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe, rozwijanie zainteresowań.

Realizatorzy:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym,
- b) Komenda Miejska Policji w Krośnie,
- c) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie,
- d) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- e) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krościenku Wyżnym,
- f) Punkt Konsultacyjno – Informacyjny w Krościenku Wyżnym,
- g) Punkt Porad Prawnych w Krościenku Wyżnym,
- h) Punkt Porad Psychologicznych w Krościenku Wyżnym.

Oczekiwane rezultaty realizacji celu 6:

- a) Zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia rodziny i dziecka.
- b) Poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny.
- c) Wzmocnienie roli i funkcji rodziny biologicznej.
- d) Wzrost umiejętności opiekuńczo – wychowawczych w rodzinach.
- e) Zminimalizowanie liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej.

- f) Wzrost aktywności rodzin oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne, zawodowe i kulturalne.
- g) Rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

4.3.7 Działania dotyczące celu 7.

Dążenie do reintegracji rodziny poprzez poprawę sytuacji rodzinnej umożliwiającej powrót dziecka do rodziny naturalnej i do aktywnego uczestnictwa w życiu danego środowiska społecznego:

1. Świadczenie pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wychowywaniu i opiece nad dziećmi w przewyciężaniu problemów życiowych stanowiących przyczynę umieszczenia dziecka poza rodziną.
2. Pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowywaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej poprzez współpracę rodziny z asystentem rodziny.
3. Współpraca z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w tym w szczególności z pracownikami socjalnymi, szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.

Realizatorzy:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym,
- b) Sąd Rejonowy w Krośnie,
- c) Prokuratura Rejonowa w Krośnie,
- d) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie,
- e) Placówki opiekuńczo – wychowawcze z terenu powiatu,
- f) Placówki oświatowe z terenu Gminy Krościenko Wyżne,
- g) Komenda Miejska Policji w Krośnie,
- h) Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krościenku Wyżnym.

Oczekiwane rezultaty realizacji celu 7:

- a) Poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- b) Minimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- c) Wzrost umiejętności opiekuńczo – wychowawczych w rodzinach,
- d) Umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji.

4.4 POZOSTAŁE ZADANIA GMINY W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

Zadania Gminy w zakresie wspierania rodziny obejmują ponadto:

1. Realizację rządowych programów z zakresu wspierania rodziny.
2. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałych na terenie gminy.
3. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej lub regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.
4. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

5. WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

Wskaźnikami osiągnięcia zamierzonych celów szczegółowych będzie analiza następujących danych:

- Liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych objętych wsparciem asystentów rodzin;

- Liczba rodzin, które osiągnęły poprawę w funkcjonowaniu, w tym ilość rodzin, które zakończyły pozytywnie współpracę z asystentem.
- Liczba rodzin korzystających ze wsparcia specjalistycznego oraz z porad i konsultacji;
- Liczba dzieci i rodzin objętych monitoringiem;
- Liczba wizyt asystenta rodziny w środowisku rodzinnym;
- Liczba placówek wsparcia dziennego spełniających standardy ustawowe;
- Liczba spotkań członków rodziny ze specjalistami oferującymi pomoc i wsparcie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej;
- Liczba odbytych szkoleń, kursów, warsztatów adresowanych do rodzin;
- Liczba spotkań, prelekcji, zorganizowanych imprez, wyjazdów, festynów rodzinnych;
- Liczba osób, które wzięły udział w aktywizacji zawodowej;
- Liczba dzieci, które skorzystały z wypoczynku;
- Liczba dzieci korzystających z posiłków w szkole oraz z pomocy finansowej i rzeczowej;
- Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych formach pieczy zastępczej;
- Liczba dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych;
- Liczba osób uczestniczących w projektach socjalnych realizowanych na rzecz dziecka i rodziny;
- Liczba osób uczestniczących w spotkaniach grup wsparcia lub grup samopomocowych;

6. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja niniejszego Programu pozwoli na:

1. Poprawę i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny.
2. Wzmocnienie roli i funkcji rodziny biologicznej.
3. Minimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.
4. Wzrost umiejętności opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach.
5. Szczegółową analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin.
6. Zminimalizowanie liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej.
7. Umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji.

8. Wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych.
9. Rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.
10. Wzrost aktywności rodzin oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne, zawodowe i kulturalne.

7. INSTYTUCJE ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ PROGRAMU:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym,
2. Urząd Gminy Krościenko Wyżne,
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
4. Placówki oświatowe z tereny Gminy Krościenko Wyżne,
5. Punkt Porad Psychologicznych w Krościenku Wyżnym,
6. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krościenku Wyżnym,
7. Instytucje i organizacje prowadzące działania na rzecz dziecka i rodziny,
8. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Krośnie,
9. Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krościenku Wyżnym,
10. Komenda Miejska Policji i Krośnie,
11. Sąd Rejonowy w Krośnie.

III. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie 3 -letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Krościenko Wyżne, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z funduszy w ramach resortowych programów osłonowych.

2. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Istotnym czynnikiem warunkującym skuteczność wdrażanych w ramach Programu działań jest współpraca pracowników GOPS, w tym asystenta rodziny, policji, sądu, placówek oświatowych i ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów wchodzących w skład systemu wsparcia rodziny.

Praca z każdą rodziną musi podlegać bieżącej analizie i weryfikacji, choćby z uwagi na niekiedy dynamicznie zmieniającą się sytuację, a także wydarzenia o charakterze kryzysowym. Dlatego w okresie obowiązywania, Program jest analizowany w procesie monitoringu. Jego istotą jest śledzenie i analizowanie faktycznego rozwoju. Monitoring Programu odbywać się będzie poprzez:

1. coroczne raportowanie i ocenę zgodności faktycznego postępu z założeniami i celami Programu;
2. uaktualnianie Programu w odpowiedzi na potrzeby społeczne.

Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w Programie. GOPS corocznie będzie składać Radzie Gminy sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (zawierające realizację działań w obszarze wspierania rodziny) do końca I kwartału za rok poprzedni. Podstawą sporządzenia sprawozdania będą wskaźniki określone w Programie.

IV. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 w Gminie Krościenko Wyżne zakłada tworzenie optymalnych warunków do poprawy życia rodzin, a w szczególności dzieci. Przedstawione w nim działania mają charakter subsydiarny, wspierający rodziny, mający wzmocnić ich zasoby i kompetencje w wypełnianiu funkcji rodzicielskich.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Wsparcie będzie realizowane m.in.: poprzez zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny i kobiety w ciąży, a także zapewnienie dostępu do poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji rodzin oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć szanse rodziny na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. W celu osiągnięcia

zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie oraz może zaowocować poprawą sytuacji bytowej małoletnich, a także wzrostem świadomości rodziców w aspekcie troski o dzieci. Ponadto spodziewanym efektem realizacji Programu jest uświadomienie rodzinom przeżywającym trudności, że ich sytuacja nie musi być trwała, że możliwe jest wyjście z sytuacji kryzysu przy wsparciu dostępnego dla wszystkich zainteresowanych nieodpłatnego systemu specjalistycznego wsparcia.